

МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ КОРОТКОСТРОКОВИХ ЕТЮДІВ ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 022 «ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН»

БІЛГОРОДСЬКА О.Є., СПОДЕНЮК С.І.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, Одеса, Україна

На сучасному етапі, вивчення кольору у вищій школі розвивається у трьох напрямках:

- 1) Колористика (фізика кольору, систематизація, комбінування);
- 2) Живопис (вивчення кольору навколишнього середовища, практичні навички роботи з кольором на площині);
- 3) Колір в об'ємно-просторовій композиції (формоутворююча роль кольору у просторовій композиції, навички роботи з кольором на тривимірній формі).

Таким чином, майбутні графічні дизайнери, в силу широти своєї професії, мають саме пряме відношення до живопису і повинні володіти кольором, як найважливішим образотворчим засобом.

Одним із завдань підготовки графічних дизайнерів – є навчання та опанування професійним навичкам роботи образотворчими засобами та матеріалами, що використовуються у навчальній діяльності та які впливають у повній мірі на створення професійних вмінь та навичок майбутнього фахівця. Ці вміння та навички набуваються в процесі живопису акварельними та гуашевими фарбами. Опанування професійними прийомами у живопису, знання технології роботи образотворчими матеріалами, різних технік та способів живопису, вміння застосовувати ці знання, практично необхідно для майбутнього графічного дизайнера.

Короткострокові етюди натюрморту – одна з найважливіших тем у навчальному процесі з живопису майбутніх графічних дизайнерів. З етюдів простого натюрморту розпочинається навчання живопису. Займаючи одне з останніх місць у класичній ієрархії жанрів, натюрморт традиційно і закономірно панує в навчальному живопису. Короткостроковий етюд у живописі - це зображення, яке виконується швидко і відображає лише загальні риси, що характеризують зовнішній вигляд натури. Призначенням такого етюда-начерку є відображення конкретного сьогочасного стану натури. Події і явища, які є швидкоплинними і неповторними можливо відобразити тільки у вигляді побіжного начерку. Для того щоб встигнути відобразити ці моменти, у художника є в розпорядженні всього лічені хвилини або навіть секунди, при цьому він не може детально розглянути природу і побачити всі її деталі. Головною гідністю короткострокового етюду в живописі є не його опрацьованість і закінченість, а, в першу чергу, емоційність, свіжість і гострота, сприйняття побаченої ситуації. Саме за допомогою етюда-начерку художнику

вдається виразно передати те, що відбувається навколо. Навчальні етюди можна поділити на дві групи: етюди з натури, а саме – етюд-нарис, етюд-замальовка, тривалий за часом навчальний етюд та етюди з пам'яті, за уявленням чи уявою. Це насамперед пошукові етюди – ескізи (начерки, фор-ескізи), які виконують з метою розробки композиційного, колірного та образного вирішення живописного твору. Живописний реалістичний етюд виконує пізнавальну, допоміжну роль і повністю малюється з натури для подальшої роботи над живописним твором. Це натурний знак – реалістичне або умовно-реалістичне зображення, форми у якому відображені у повній або частковій відповідності до натури. Зображення будується з урахуванням законів лінійної, повітряної та кольорової перспективи, які створюють ілюзію простору, характер освітлення й форм предметів просторового середовища. У сучасному образотворчому мистецтві етюд може бути повноцінним твором, якщо в ньому відображаються загальні враження, світлотіньові та колірні гармонії, пластичні, композиційні, перспективні, просторові відношення.

Короткочасний етюд-замальовка (нарис) – це швидко виконане з натури зображення, яке узагальнено характеризує живописно-пластичні якості натури. Етюд має бути лаконічним і виразним, що можливо через узагальнення та виявлення головного. Кольорові замальовки мають різні цілі, але зобов'язують до повної мобілізації уваги й вимагають швидкості виконання. Особлива увага приділяється рисунку, точній характеристиці форми та колірних відносин. Широкі прописки та живопис із вологого паперу у цих етюдах потрібно поєднувати з чітким нанесенням найсуттєвіших і найвиразніших деталей. Вони суттєво вдосконалюють технічні навички й виконуються без фонів або з легкими покриттями лише частин аркуша паперу, найближчих до зображення [1;2].

Особливості рішення реалістичного зображення короткострокових етюдів-натюрмортів:

а) рішення освітлення постановки (теплохолодність) – тепле світло, холодна тінь, більш нейтральний напівтон і рефлекс – тепліший, ніж власна тінь предмета і холодніший, ніж світло і напівтон.

б) створення кольорового етюду, нюансування тонів залежно від освітленості: від більш «жовтого» світла через червоний напівтон; до синювато-фіолетової тіні; вирішення цього завдання допоможе знайомству з колірним колом: рух кольору в етюді від теплого до холодного має відбуватися подібно до руху кольорів спектру.

в) дотримання принципу «валерності» у рішенні загального тону етюду, тобто. потрібно написати тони на світлих предметах темними фарбами, так, щоб і в тіні предмет здався світлим (білим).

г) мальовничо-просторове рішення етюдів виконується в аудиторії, декоративне рішення постановки виконується студентами самостійно. Якщо в етюді з натури крім колірною і тонального рішення важлива так само і плановість, рішення простору, середовища, то в декоративному рішенні найважливіше рішення кольором площина аркуша паперу, композиційне рішення, ритміка плям кольорів. Незважаючи на лаконізм декоративного живопису, закон «бачення кольору» має відбуватися і тут. Для вірної передачі колориту необхідно насамперед звернути увагу на пряме світло, найбільшого його джерела; потім – на середовище відбитого світла, що оточує зображуваний предмет, на переважання прямого або відбитого світла; визначити, спосіб, світлову обстановку, тощо ясно уявити, у яких перехресних потоках прямого, розсіяного і відбитого світла перебуває зображуваний предмет. Виділити найбільш суттєві та характерні риси обстановки освітлення, відкинути випадкове для цього освітлення і потім свідомо та сміливо приступити до передачі освітлення та колориту у етюді Мальовниче зображення навчальних постановок, передача на образотворчій площині простору, об'ємних форм, фактури, матеріалу елементів зображення досягається також за допомогою передачі пропорційних натурних відношень, кольоровим та тональним відносинами. Для вірного визначення та вміння передавати на образотворчій площині пропорційні натурні, кольорові та тональні відносини у живопису, необхідно опанувати методом одночасного порівняння колірних та тональних відносин у натурі та на зображенні, на основі цілісного бачення. Порівняння – це основа розуміння відмінностей колірних та тональних відносин у натурі. Тільки порівнюючи між собою предмети, розташовані на різних планах у натурній постановці, можна правильно визначити колір і тон кожного предмета, їх взаємний вплив один на одного [2; 3].

Література:

1. Живопис натюрморту : навч. посібник / укладач Ігнатенко О.В. – Чернігів : ДПТНЗ «Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування», 2016. 30с.

URL: <https://kopilkaurokov.ru/izo/prochee/navchalniiposibnikzhivopisnatiurmortu>

2. Зорко А. Є. Натюрморт у класичному живописі та академічній художній освіті. Вісник КНУКіМ. Серія : Мистецтвознавство. 2011. Вип. 25. С. 36-43.

URL: https://Vknukim_myst_2011_25_6%20

3. Федорук В. Живопис у навчально-творчому процесі: аспект побудови освітлення кольороформи. ВІСНИК Львівської національної академії мистецтв. Вип. 22. 2011. С. 131–149.

URL: https://lnam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/22/12.pdf .